

LISAD

1999. AASTA KROONIKA¹

1. jaanuar

Algus Euroopa Majandus- ja Rahaliidu (EMU) kolmas etapp. Üheteistkümnnes riigis võeti arveldusrahana käibe euro. ELi liikmesriikide keskpangad hakkasid noteerima kõigi liitumiskõnelusi alustanud riikide rahvusvaluutade, sh ka Eesti krooni kurssi.

4. jaanuar

Eesti Panga Pangainspektsiooni juhatajana ja panga juhatuse liikmena asus tööle **Andres Trink**.

15. jaanuar

Taastati Eesti Panga direktori ametikoht. Direktoriks kinnitati **Valdur Laid**.

21. jaanuar

Nõukogu kinnitas **Eesti Panga strateegilise arengukava**, milles on määratletud panga missioon ja peaeesmärgid, samuti tegevuse põhisuunad aastaiaks 1999-2001.

2. veebruar

Muudeti Eesti pankadevahelise laenuintressi (TALIBOR) ja hoiuseintressi (TALIBID) fikseerimise reegleid.

5. veebruar

Tallinna Linnakohus kuulutas välja EVEA Panga pankroti.

9. veebruar

Riigikogu võttis vastu **krediidiasutuste seaduse uue redaktsiooni ning hoiu-laenuühistu seaduse**.

18. veebruar

Riigikogu täiendas **reklaamiseadust**. Eesti Panga poolt käibele lastud pangatähtede ja müntide kujundust võib reklaamis kasutada üksnes panga eelneval nõusolekul.

19. veebruar

Reitinguagentuur *Moody's Investors Service* andis Eesti riigi kroonivõlakirjadele reitingu A1.

24. veebruar

Möödus 80 aastat Eesti Panga asutamisest. 22. veebruaril algasid 3. maini kestnud juubeliüritused. Esitleti faksiimiletrükiseid "Eesti Pank 1919-1929" ning "Eesti majandus 1938. a. Eesti Panga aastaraamat". Panga muuseumis avati müügipunkt, kus huvilistele hakati müüma Eesti meenemünte, mündivõldekuid ning panga trükiseid.

4. märts

Nõukogu võttis vastu otsuse **finantssektori järelvalve institutsionaalse reformi kohta**.

5. märts

Pangas loodi aasta 2000 infotehnoloogiliste probleemide lahendamist koordineeriv ajutine komisjon.

12. märts

Kehtestati panga töötajate ja nõukogu liikmete osaluspensioni rakendamise kord.

24. märts

Krediidiasutustel ja nendega samasse konsolideerimisgruppi kuuluvail äriühinguil keelati 1999. a lõpuni anda kohalikele omavalitsustele laenu ja omandada nende väärtpabereid (sh võlakirju teiseselt turult) ilma laenu- taotleja maksevõimet ja tagatiste olemasolu kontrollimata.

26. märts

Lasti käibele Eesti Panga 80. aastapäevale ja Euroopa ühisraha euro kasutuselevõtule pühendatud kullast meenemünt. Selle nimiväärtus on 15,65 krooni e 1 euro.

6. aprill

Nõukogu lõpetas ASi ERA Pank moratooriumi ning algatas pankrotimenetluse. ERA Panga tegevusliitsents tühistati alates 7. aprillist.

* * * * *

Reaalajalise suurmaksete arveldussüsteemi ja tähtajalise jaemaksete arveldussüsteemi loomiseks moodustati projekti komisjon, juhatus ja töörühm.

¹ Üksikasjalikumalt vt 1999. aasta rahakalender, Eesti Panga Bülletään, 1999, nr-d 1-7. Tähtsamad Eesti Panga nõukogu otsused ning panga presidendi määrused koos lisadega on avaldatud Riigi Teataja Lisas.

12. aprill

Kinnitati **Eesti Panga välisvaluutareservide juhtimise täiendatud üldpõhimõtted**.

22. aprill

Nõukogu kiitis heaks **panga 1998. a finantsaruande** ja esitas selle Riigikogule kinnitamiseks. Kasumist eraldati panga reservkapitali 136 000 000 krooni ja erireservi 406 023 000 krooni.

* * * * *

Riigikogu kiitis heaks Eesti Vabariigi osaluse suurendamise Rahvusvahelises Valuutafondis 18,7 miljoni SDRi võrra. Varem oli Eesti kvoot IMFis 46,5 miljonit SDRi.

30. aprill

Täiendavalt lasti käibele uue kujunduse ja täiustatud turvaelementidega 100kroonised pangatähed.

1. mai

Pangas toimus esimene lahtiste uste päev lastele.

3. mai

Möödus 80 aastat Eesti Panga tegevuse algusest. "Estonia" kontserdisaalis toimus juubelile pühendatud rahvusvaheline teaduskonverents "Keskpanga roll majanduses". Eesti Post lasi käibele panga aastapäevale pühendatud postmargi.

4. mai

Ilmus panga siseajalehe esimene number.

7. mai

Tühistati ASile *Latvijas Unibanka* Tallinnas esinduse avamiseks antud luba.

14. mai

Kinnitati krediidiasutuse ajutise halduri ja pankrotihalduri ning krediidiasutuse likvideerijate aruannetele esitatavad nõuded ning aruannete esitamise kord.

20. mai

Nõukogu võttis vastu otsuse hakata tasustama krediidiasutuste poolt Eesti Panga arvelduskontol hoitavaid vahendeid. Vastavad panga presidendi määrused anti välja 15. juunil ning jõustusid 1. juulist.

* * * * *

Eesti maksebilansi jaoks andmete kogumiseks kinnitati residentidest kindlustusseltsidele kvartaalne välistehingute aruande vorm.

27. mai

Saariseljal algas traditsiooniline **Eesti Panga ja Soome Panga ühisseminar**.

* * * * *

Riigikogu moodustas uurimiskomisjoni Eesti Maapanga pankroti asjaolude väljaselgitamiseks ja pankrotiprotsessi erapooletuse tagamiseks.

2. juuni

Vilniuses algas traditsiooniline **Balti riikide keskpangade seminar**, mille keskne teema oli Euroopa integratsioon.

7. juuni

Tartu Linnakohus kuulutas välja ERA Panga pankroti.

8. juuni

Riigikogu kinnitas Eesti Panga nõukogu asendusliikmeks **Kalle Jürgensoni**, sest nõukogu senine liige **Mihkel Pärnoja** sai majandusministriks.

15. juuni

Riigikogu kinnitas **Eesti Panga 1998. aasta finantsaruande**.

16. juuni

Eesti Pank, Eesti Pangaliit ja kommerts pangad korraldasid ümarlauakohtumise "Aasta 2000 probleem Eesti panganduses".

18. juuni

Maardu mõisas toimus Eesti krooni kasutuselevõtu seitsmendale aastapäevale pühendatud Eesti Panga presidendi vastuvõtt. Avati mälestuskivi eestikeelse täismahus piibli esmatrükki (1739) rahastanud Maardu mõisnikule Hermann Jensen von Bohnile.

22. juuni

Nõukogu nimetas panga juhatuse liikmeks keskpangapoliitika osakonna juhataja **Märten Rossi**.

* * * * *

Nõukogu otsusega viidi **krediidiasutusele tegevusloa taotlemise ja andmise kord** kooskõlla uue krediidiasutuste seaduse sätetega.

* * * * *

Vastavalt uuele krediidasutuste seadusele muudeti **krediidasutuste aruandlust** käsitleva määruse lisasid.

28. juuni

Riigikogu võttis vastu **seaduse Eesti 1999. a negatiivse lisaelarve kohta**.

1. juuli

Lasti käibele 1kroonine meenemünt märkimaks 130 aasta möödumist Eesti esimesest üldlaulupeost.

6. juuli

Kinnitati **krediidasutuste usaldatavusnormatiivide arutamise uued juhendid ja aruandluse uus kord**.

* * * * *

Kinnitati Eesti Panga Toimetiste ja Tõlkeseeria artiklite valiku ja toimetamise kord ning toimetusnõukogu koosseis.

* * * * *

Kinnitati **krediidasutuse ja välisriigi krediidasutuse filiaali tegevusloa taotlemise ja selle väljaandmise kord ning krediidasutuse tegevusloa taotlemisel esitatavate dokumentide loetelu**.

9. juuli

Kinnitati **krediidasutustes rahapesu tõkestamiseks turvameetmete rakendamise kord ning kahtlaste ja ebaharilike tehingute ning toimingute näidisloetelu**.

6. august

Eesti Pangas algas rahvusvaheline majanduse modelleerimise seminar.

31. august

Euroopa Keskpangak avalikustas ülevaate "Maksesüsteemid Euroopa Liidu kandidaatriikides". Nn Sinine Raamat valmis koostöös Bulgaaria, Eesti, Küprose, Leedu, Läti, Poola, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi ja Ungari keskpangaga.

10. september

Kinnitati uus **Eesti krooni päevakursside fikseerimise eeskiri**.

* * * * *

Rahvusvahelised eksperdid tunnistasid Eesti, Leedu ja Tšehhi keskpanga tegevuse kõige läbipaistvamaks Kesk- ja Ida-Euroopas.

15. september

Eesti Panga muuseumis korraldati panga omaaegse presidendi Juhan Vaabeli 100. sünniaastapäevale pühendatud koosolek ja näitus.

16. september

Kuressaares avati Eesti Panga koolitus- ja juhtimiskeskus. 17.-18. septembril toimus seal panga kümnes plaanimiseminar.

23. september

Nõukogu andis **tegevusloa ASile Preatoni Pank** ning võttis vastu otsuse **Eesti Panga kasumijaotuse strateegia kohta**.

28. september

Washingtonis toimunud Rahvusvahelise Valuutafondi ja Maailmapanga aastakoosolekul osalesid Eesti Panga president **Vahur Kraft**, asepresidendid **Peter Lõhmus** ja **Helo Meigas** ning osakonnajuhatajad **Märten** ja **Tanel Ross**.

30. september

Seoses aasta 2000 veaprobleemi käsitleva rahvusvahelise konverentsiga tegi panga president Vahur Kraft avalduse, et kõik aastaks 2000 valmisoleku tagamiseks plaanitud infotehnoloogilised tööd Eesti panganduses on lõpetatud ning kriitiliste süsteemide valmidus saavutati 1999. a keskpaigas.

12. oktoober

Riigikogu kinnitas Eesti Panga 1999. a majandustegevuse audiitoriteks Urmas Kaarlepi ja Gordon Latimiri.

15. oktoober

Kinnitati **pangas olulise osaluse omandamise loa taotlemise kord ning esitatavate andmete ja dokumentide loetelu**, samuti **krediidasutuse juhtide sobivust kinnitavate dokumentide esitamise ning juhtide majanduslike huvide ja majanduslike huvide konfliktide deklareerimise kord**.

19. oktoober

Kinnitati **krediidasutuste "Avaliku aruande" koostamise kord**.

* * * * *

19.-22. oktoobrini külastas Sloveenia keskpanga Eesti Panga nõukogu delegatsioon eesotsas esimehe **Mart Sõrgiga**.

28. oktoober

Nõukogu otsustas, et seoses aasta 2000 võimaliku vea-probleemiga võib ajavahemikus 30.-31. detsembrini 1999 täitmiseks vastu võetud maksejuhiste järgi raha erandkorras maksjalt saajale laekuda kolme pangapäeva jook-sul. Vastav presidendi määrus anti välja 15. detsembril.

9. november

Helsingis algas esimene **Euroopa Keskpanga ning Euroopa Liiduga ühineda soovivate maade keskpan-kade ühisseminar**. Sellel esines ka Eesti Panga presi-dent **Vahur Kraft**.

25. november

Brüsselis toimus Euroopa Komisjoni korraldusel seminar "**Valuutakomiteed ELiga ühinemise kontekstis**", mille avaettekande pidas Eesti Panga asepresident **Peter Lõh-mus**.

* * * * *

Nõukogu kinnitas **Eesti Panga Pangainspektsiooni uue põhikirja**.

8. detsember

Pangas loodi **ajutine aasta 2000 koordineerimiskeskus**.

* * * * *

Riigikogu muutis **erastamisest laekuva raha kasutami-se seadust**, eesmärgiga rahastada pensionireformi läbi-viimist.

10. detsember

Eesti Pank kiitis heaks kõigi Eestis tegutsevate krediidasu-tuste aruanded aastaks 2000 valmisoleku kohta.

15. detsember

Kinnitati lähtealused ja reeglid külalisuurijate uurimistöole rakendamiseks Eesti Pangas.

* * * * *

Riigikogu võttis vastu **seaduse Eesti 2000. aasta riigi-eelarve kohta**. Võeti vastu ka **uus tulumaksu seadus**.

* * * * *

Riskiluure konsultantfirma *Merchant International Group* hindas 1999. a IV kvartalis otseinvesteeringute jaoks kõi-ge riskivabamateks riikideks Eesti, Hongkongi, Jaapani, Singapuri ja Sloveenia.

16. detsember

Nõukogu kiitis heaks **Eesti Panga strateegilise arengu-kava** (sh põhisuunad aastaiks 2000-2002) ja kinnitas **pan-ga eelarve kulud aastaks 2000**.

* * * * *

Eesti, Läti ja Leedu väärtpaberibörs kiitsid heaks kolme riigi börsidel noteeritud atraktiivsemate ettevõtete aktsiaist koosneva Balti nimekirja, kuhu Eestist kuuluvad Eesti Telekom, Eesti Ühispank, Hansapank, Norma ja Optiva Pank.

17. detsember

Kinnitati **krediidiasutuste uus bilansiaruande vorm, bi-lansi koostamise juhend ja kirjekoodid**.

29. detsember

Hoiuste Tagamise Fondi nõukogu otsustas tõsta alates 1. jaanuarist 2000 tagatud hoiuste hüvitamise piirmäära se-niselt 20 000 kroonilt 40 000 kroonini.

30. detsember

Moodustati töögrupp, kes analüüsib krediidiasutuste sea-duse vastavust Euroopa Liidu pangandusdirektiividele ning seaduse kohaldamise praktikat ja valmistab 1. aprilliks 2000 ette seaduse muutmise ja täiendamise eelnõu projekti.

* * * * *

Eesti Pank müüs täielikult oma osaluse Hansapangas, tee-nides 88 miljonit krooni erakorralist tulu.

31. detsember

Kehtestati kord, kuidas tuleb krediidiasutusel informeerida Eesti Panga Pangainspektsiooni enne oma esinduse avamist välisriigis.

EESTI PANGA STRATEEGILINE ARENGUKAVA¹

Eesti Panga missioon

Eesti Pank on keskpangana määratud rakendama kõiki tema kasutuses olevaid meetmeid, tugedamaks nii siseriiklikku kui ka rahvusvahelist usaldust Eesti raha ja rahasüsteemi stabiilsuse ning terviklikkuse vastu.

Eesti Panga peaesmärgid

1. Eesti krooni väärtuse säilitamine ja täisväärtuslikkuse kindlustamine raha funktsioonide täitmisel.
2. Eesti pangandussüsteemi turvalisuse ja stabiilsuse edendamine.
3. Eesti finantssüsteemi efektiivsuse ja arengu toetamine eelkõige makse- ja arveldussüsteemide osas.
4. Ühiskonna sularahanõudluse rahuldamine.

Eesti Panga tegevuse põhisuunad aastaks 2000-2002

Lähtudes Eesti Panga missioonist ja tegevuse peaesmärkidest ning Eesti soovist ühineda Euroopa Majandus- ja Rahaliiduga,

võttes arvesse üleminekumajandustele omast makromajanduslikku ebastabiilsust ja vastuvõtlikkust välisšokkidele ning sellest tulenevat institutsionaalse arengu olulisust,

pidades põhjendatuks seadusega fikseeritud vahetuskursil ja valuutakomitee raamistikul tugineva rahapoliitika jätkuvust Eestis,

arvestades eelmistel aastatel saadud kogemusi arenevate turgude mõjust Eesti rahasüsteemile ning selle edukat vastupanuvõimet,

järgib Eesti Pank oma tegevuses alljärgnevaid põhisuundi:

I Rahapoliitika

1. Eesti krooni usaldusväärsus ja stabiilsus kindlustatakse fikseeritud vahetuskursi ja valuutakomitee põhimõtetel tugineva rahapoliitika abil.
2. Valuutakomiteel tugineva rahapoliitika toimimise efektiivsus sõltub märgatavalt selle toimetehhanismide ülesehitusest. Eesti Panga eesmärk on jätkuvalt arendada rahapoliitilist ope-

¹ Eesti Panga nõukogu kiitis strateegilise arengukava heaks 16. detsembril 1999.

ratsioonilist raamistikku suunas, mis tagaks valuutakomitee usaldusväärse toimimise väikese ja avatud majandusega riigi tingimustes ja vähendaks turuhälbeid finantssektoris.

3. Tulenevalt Eesti Panga seadusest nõustab Eesti Pank Vabariigi Valitsust raha- ja panganduspoliitilistes küsimustes ning teeb aktiivset koostööd eurointegratsiooni alal. Eesti Pank peab oma kohustuseks osaleda avalikes diskussioonides sellistes majanduspoliitilistes küsimustes, mis võivad avaldada mõju Eesti Panga põhiseaduslike eesmärkide saavutamisele.

II Euroopa Liit ja rahaliit

4. Eesti Pank jätkab rahapoliitiliste stsenaariumide väljatöötamist ühinemiseks Euroopa Liidu ning eurosüsteemiga.

5. Eesti Pank asetab rõhu ühisturu toimimispõhimõtete ellurakendamisele, seaduslikkuse järelevalvele ja selleks vajaliku administratiivse suutlikkuse tõstmisele.

6. Eesti Pank seab eesmärgiks tagada raha- ja panganduspoliitika kujundamisel ja teostamisel kooskõllalisust Euroopa Liidu vastavate õigusaktidega. Ajutised kõrvalekalded *acquis* võivad esineda valdkondades, kus Eesti ja Euroopa Liidu ühinemisläbirääkimistel on peetud vajalikuks taotleda ametlikku üleminekuperioodi. Nimetatud kõrvalekallete korral töötatakse välja aja- ja tegevuskava õigusaktide täielikuks harmoniseerimiseks.

7. Põhiseadusliku institutsioonina toetab Eesti Pank kavandatavat põhiseaduse muudatuste väljatöötamist Maastrichti lepingu ja Euroopa Keskpannga põhikirja sätete alusel ning peab vajalikuks fikseerida keskpanga institutsionaalse iseseisvuse ja sõltumatuse garantiid põhiseaduses.

8. Eesti Pank pöörab panganduspoliitika kujundamisel suuremat tähelepanu konkurentsile pangandussektoris. Selle eesmärgiks on finantssektori avatuse, sisemaise konkurentsi tõhusdamise ning normatiivse baasi abil tagada pangandussektori efektiivsuse kasv ning luua eeldused selle rahvusvahelisele konkurentsivõimele. Erilise tähelepanu all on finantssektori valmisolek tulevaseks ühinemiseks Euroopa Majandus- ja Rahaliiduga.

9. Vastastikuse kasuliku rahvusvahelise koostöö nimel laiendab Eesti Pank osalemist rahvusvaheliste finantsorganisatsioonide tegevuses. Erilist tähelepanu osutatakse koostööle Euroopa Keskpankade Süsteemiga ning Euroopa Keskpannaga, seades eesmärgiks Eesti ning Euroopa Majandus- ja Rahaliidu rahapoliitika kooskõllalisuse.

III Finantssektor ja järelevalve

10. Eesti Pank peab vajalikuks ühendatud finantsjärelevalve loomist, lugedes finantssektori järelevalve töö spetsiifikale sobivaimaks institutsionaalseks vormiks avalik-õiguslikku juriidilist isikut. Finantsjärelevalvete ühendamise käivitamine on hädavajalik, vältimaks järelevalve madala suutlikkuse ärakasutamist mõnes finantssektori osas. Osaledes ühendatud finantsjärelevalve loomisel, pöörab Eesti Pank tähelepanu vajadusele hoida ühendamise käigus ära järelevalve, sealhulgas ka krediidasutuste järelevalve kvaliteedi lühiajaline langus.

11. Eesti Pank lähtub järelevalvelises tegevuses rahvusvahelistest standarditest ning praktikast. Arvestades vastuvõtlikkust mikro- ja makroriskidele, peab Eesti Pank vajalikuks säilitada rahvusvahelistest tavadest rangemaid usaldatavusnormatiive ja muid regulatsioone. Erilist tä-

helepanu pööratakse finantsturgude pidevale monitooringule, eesmärgiga reageerida operatiivselt keskkonna muutustele.

12. Finantssektori stabiilsuse kindlustamisel ning vastutuse jagamisel era- ja avaliku sektori vahel tähtsustab Eesti Pank enam turudistsipliini tõhustamist läbi tegevuse läbipaistvuse ning võetud riskide avalikustamise. Heade pangandustavade järgimiseks rõhutab Eesti Pank vajadust tugevdada turuosaliste enesekontrolli ja üldjuhtimist.

13. Kindlustamaks finantssüsteemi sidusust ja usaldusväarsust, peab Eesti Pank vajalikuks määratleda finantssektori turvavõrk, mille põhieesmärk on kindlustada läbipaistev ja ühiskonnale odavaim lahendus võimalike süsteemsete probleemide korral ning minimeerida läbi omade vastutuse moraalset riski teket.

14. Arvestades Eesti finantsturgude üha süvenevat integreerumist välisriikidega krediidi- asutuste tegevusulatuse suurenemise ja omanikeriingi rahvusvahelistumise kaudu, tugevdab Eesti Pank koostööd teiste riikide järelevalveasutuste ja keskpankadega. Omavahelisel järelevalveliste funktsioonide jaotamisel ja koostöö korraldamisel seab keskpank eesmärgiks saavutada järelevalve maksimaalne tulemuslikkus.

15. Tagamaks rahapoliitika tõhusust ja finantsstabiilsust, peab Eesti Pank peale panganduspoliitika kujundamise oluliseks aktiivselt osaleda ka muude finantsvahendajate tegevust kujundavate põhimõtete väljatöötamisel. Vajaliku statistika tagamiseks jätkab Eesti Pank lisaks pangandusstatistikale kogu finantsvahenduse statistilise baasi laiendamist ning andmete kogumist nii otse turuosalistelt kui ka kompetentsetelt institutsioonidelt. Andmete hankimisel peetakse silmas kuluefektiivsust.

IV Teised põhitegevusvaldkonnad

16. Statistiliste andmete kogumisel, kokkuvõtete tegemisel, analüüsil ja levitamisel taotleb Eesti Pank nii kodumaiste kui rahvusvaheliste majandusagentide informeerituse paranemist, eelkõige lühiajaliste kapitalivoogude ja majanduse välisvõla osas. Eesti Pank järgib statistika kogumisel ja avaldamisel muutuvaid rahvusvahelisi standardeid, sh Rahvusvahelise Valuutafondi andmeesitusstandardi (SDDS) nõudeid.

17. Raharingluse korraldamisel on Eesti Panga eesmärgiks vähimaid kulutusi nõudev, rahvusvahelistele nõuetele vastav ning Eesti ühiskonna vajadusi kõige paremini rahuldav raharinglussüsteem. Sularaha ringluse korraldamisel lähtub Eesti Pank rahvusvahelistest turva- ja kvaliteedinõuetest. Raharingluse efektiivistamiseks sularaha kui maksevahendi osatähtsuse vähendamise teel, pöörab Eesti Pank eelkõige tähelepanu sularahata maksevahendite kasutamiseks vajaliku infrastruktuuri ja õigusliku keskkonna loomisele.

18. Seoses vajadusega muuta Eesti krooni ülekandesüsteemid turvalisemaks, kiiremaks ja säästlikumaks ning eesmärgiga täita Euroopa Liidu nõudeid ja regulatsioone, loob Eesti Pank reaalaajalise brutoarveldussüsteemi suurmaksete arveldamiseks ning tähtajalise netoarveldussüsteemi jaemaksete arveldamiseks. Finantsturgude infrastruktuuri arengus toetab Eesti Pank eelkõige eraalgatust, kasutades proaktiivset lähenemist.

19. Eesti Panga välisvaluutareservide investeerimisel lähtub Eesti Pank Eesti krooni kattevarale kohastest konservatiivsetest riskipiirangutest, mis seavad investeerimistulu teenimisel prioriteetideks vahendite säilivuse ja likviidsuse.

V Eesti Panga organisatsioon

20. Eesti Pank lähtub oma tegevuses avatuse ja läbipaistvuse põhimõttest ning kasutab kõiki enda käsutuses olevaid võimalusi oma peaesmärkide ja tegevuse tulemuslikkuse selgitamiseks.

21. Oma organisatsiooni tegevuse tõhustamisel ja tööprotsesside juhtimisel lähtub Eesti Pank kaasaegsetest avaliku sektori organisatsioonidele sobivatest riskide juhtimise põhimõtetest.

22. Eesti Pank arendab õppivale organisatsioonile omast organisatsiooni kultuuri ja rakendab personalipoliitikat, mis toetab töötajate initsiatiivi, innovaatsilisust, soodustab järjepidevat iseõppimist ning läbimõeldud täienduskoolitust.

23. Eesti Pank täiustab organisatsioonisiseseid tööprotsesse ning strateegilise planeerimise ja juhtimisarvestuse meetodikaid, muutmaks ressursikasutust ökonoomsemaks ja ratsionaalsemaks. Oma tegevuse väljundite mõõtmisel rakendab Eesti Pank kvantitatiivseid meetodeid ning teenuse omahinna määramist, kõrvaltades enda kulusid teiste keskpankade ja muude organisatsioonide kuludega.

LÜHIÜLEVAADE 1999. AASTAL EESTI PANGAS VALMINUD UURIMUSTEST¹

Eesti majanduse makromudeli (MMOM) ehitamisel (autorid Urmas Sepp, Rasmus Pikkani, Mari Rell, Andres Vesilind) oli eesmärgiks luua vahend makronäitajate ning majanduse põhimõteteliste arengutrajektooride prognoosimiseks.

Struktuurse makromudeli jaoks tüüpiliselt üritati MMOMi alusena kasutada teoreetilist mudelit. Algselt kavandati MMOM spetsifitseerida siirdemajanduse teoreetilise mudeli järgi. Paraku selgus, et seni puuduvad siirdemajanduse mudelid, mis annaksid endise plaanimajanduse arengule kompleksse (ja üldtunnustatult adekvaatse) selgituse. Erialakirjanduses on küll tutvustatud mudeleid, mis kirjeldavad teoreetilises mõttes veenvalt siirdeprotsessi mõnda aspekti (SKP kollaps, galopeeriv või hüperinflatsioon jne), aga nende kasutusala piirdub seni teoreetiliste käsitlustega, sest puudub mudelite empiirilise kehtivuse analüüs ja interpretatsioon.

Empiiriliseks tööks kohase siirdemajanduse mudeli puudumise tõttu valiti MMOMi aluseks (arenenud) turumajandust kirjeldav makromudel. Kuigi väikese struktuurse mudeli sisuks on keyneslik nõudluspool koos neoklassikalise pakkumispooliga, ei õnnestunud lähteinfo halva kvaliteedi, aga ka puuduvate teoreetiliste ja empiiriliste uurimuste tõttu niisugust konstruktsiooni praktikas teostada. Nii kujunes MMOM lühiajaliseks ilma pakkumispooleta mudeliks.

Kõnealuse uurimistöö lõpetamisel koosnes MMOM 27st käitumisvõrrandist. Kuus neist moodustavad tuum-mudeli, ülejäänud aga on seda detailiseerivad satelliitmudelid. Nagu märgitud, on MMOM prognoosimiseks mõeldud mudel. Paraku ei piisa üksnes mudelprognoosi arvutamisest. Vältimatult tuleb seda korrigeerida eksperthinnangutega, sest Eesti majanduses jätkuvad struktuursed muutused. Eksperthinnangu tähtsust silmas pidades koostati MMOMi abil prognoosimiseks rida vahendeid, millega saab nii mudelit teisendada kui ka konkreetseid muutujaid parandada. Programmeeriti imitatsioonialgoritmid elastsuste ning multiplikaatorite hindamiseks ning impulssreaktsiooni analüüsiks. Tarbijasõbralikkuse tõstmiseks koostati programm prognoosivariantide genereerimiseks ning võrdluseks, samuti programmeeriti ülevaatlike tabelite ja joonistena rakendused imitatsiooniväljundite moodustamiseks.

Majanduse makromodelleerimise jätkülesandeks oli **Eesti inflatsiooni mudeli** koostamine (autorid Urmas Sepp, Andres Vesilind, Ülo Kaasik). Taotluseks oli luua mudel, mis sobib nii prognoosimiseks kui ka majanduspoliitiliste ja arengustsenaariumide imitatsiooniks.

Inflatsioonimudeli teoreetiline taust on määratud majanduse põhijoontega, kuivõrd Eestis on: 1) siirdemajandus; 2) väike ja avatud majandus; 3) valuutakomitee; 4) turumajandus. Kõigil nimetatud tahkudel on inflatsiooniga konkreetne seos, mida kajastavad spetsiifilised mudelid. Eesti inflatsiooni baasmudel on vastavate mudelite kombinatsioon.

Mudeli hindamise ideoloogia seisnes inflatsiooni kahe komponendi eristamises: alusinflatsioon väljendab pikaajalist tasakaaluprotsessi, mis seisneb hinnatasemetel ja suhteliste hindade ühildu-

¹ Vt ka Teadustöö otsuste alusena, lk 45-46.

mises, inflatsiooni hälve tasakaalust aga peegeldab lühiajalist dünaamikat. Viimane sõltub kolmest peamisest tegurist – nõudluse ja pakkumise vahekorra, Ameerika dollari kursist ning administratiivsetest aktsioonidest reguleeritavate hindade korrigeerimiseks. Niisuguse käsitluse kohaselt koosnes mudeli hindamine kahest sammust: kõigepealt selgitati alusinflatsioon ja seejärel hinnati tegeliku inflatsiooni hälve alusinflatsioonist ning vastavad käitumisvõrrandid.

Inflatsioonimudel on oma ehituselt lihtne. Näitajate-nähtuste vaheliste seoste puhul on tegu ülekandeprotsessiga, millele on iseloomulikud kaks momenti. Esiteks tootjahindade roll mõjutuste genereerimisel, mis on kooskõlas pakkumispoolse hinnakujundusega, ja teiseks, SKP deflaatori keskne roll ülekandemehhanismis:

Sealjuures on eriline roll tootjahindadel. Tootjad määravad hinna sõltuvalt kas

- a) (importitud) sisendite hinnast (nende hinnamuutust peegeldab dollari kursi muutus) või
- b) tulenevalt nõudlusest (seda peegeldab SKP võimaliku ja tegeliku näitaja lahknevus).

Tootjahind on aluseks ekspordihinnale ning SKP kaudu toimuva transmissiooni kaudu ka siseturu hindadele.

Mudeli adekvaatsust hinnati *ex post* ja *ex ante* prognooside järgi ning stabiilsust ekso- ja endogeensete muutujate šokkidele reageerimise järgi. Saadud tulemustest võib järeldada, et mudel on stabiilne ja kirjeldab inflatsiooni adekvaatselt.

Eesti Pangas koostatakse iga kuu maksebilansi peamiste näitajate kiirhinnang. Kuna mõned selle hinnangu meetodid ei olnud seni andnud häid tulemusi, oli üheks uurimisülesandeks **maksebilansi kiirhinnangu meetodika täiustamine** (autorid Mari Rell, Teet Rajasalu).

Uurimuses esitati uus, senisest täpsem meetodika maksebilansi tulude bilansi hindamiseks ning täiustati teenuste ja ülekannete bilansi hindamise meetodeid. Probleemsemaks jäid hinnangud finantskonto tehingutele kaudse informatsiooni alusel. Töös leiti, et esitatud hindamis-mudelid võimaldavad koostada vaid maksebilansi ligikaudseid kiirhinnanguid. Samuti jõuti järeldusele, et usaldusväärsemate tulemuste saamiseks tuleks, eriti finantskonto tehingute osas, parandada olemasoleva igakuise info kvaliteeti ning koostada kiirhinnanguid majanduskeskonda kirjeldavate oluliste tegurite (nt SKP) kohta.

Viimase tõdemusega on vahetult seotud uurimistöö **“Majanduskasvu kiirhinnangute süsteem”** (autorid Andres Vesilind, Rasmus Pikkani, Urmas Sepp). Selle süsteemi väljatöötamine tuleneb vajadusest hinnata objektiivselt ja kuise intervalliga lähiminekü ja -tuleviku majanduskasvu. Sellist hinnangut saab kasutada mitmeti. Nagu märgitud, on majanduskasvu kiirhinnang Eesti Pangale vajalik panga poolt koostatava kuise maksebilansi kiirhinnangu sisendina. Teiseks annab objektiivne kiirhinnang selge pildi majanduses toimuvast ning võimaldab kohe ja õigesti reageerida majandusliku aktiivsuse muutustele. Kolmandaks võimaldab juhtindikaatorite indeksi baasil koostatav majanduskasvu lähituleviku prognoos suurendada lühiajaliste majandusprognooside täpsust.

Eeltoodust lähtuvalt uuriti 1999. aastal põhjalikult majanduskasvu kiirhindamise erinevaid meetodeid ning teiste riikide kogemusi nende rakendamisel. Jõuti järeldusele, et Eesti tingimustes on kõige otstarbekam üritada majanduskasvu kiiresti hinnata SKP nõudlus- ja pakkumispoolsete komponentide baasil. Olulist lisainformatsiooni võib anda ka majanduse tsüklilistel muutustel baseeruv majanduskasvu juhtindikaatorite indeks.

Eesti Panga missioonist tulenevalt on uuringute keskseks probleemiks **hinnadünaamika küsimus**. Lisaks ülalnimetatud inflatsioonimudelile puudutas seda valdkonda mitu uurimistööd.

Et varade hinna muutused võivad avaldada olulist mõju nii hinnatasemele kui ka finantssektorile, tuleb rahapoliitika kujundamisel neid arvesse võtta. Sellest tulenevalt oli uurimuse **“Varade hindade kujunemine Eestis”** (autorid Martti Randveer, Mari Rell) peamine eesmärk selgitada välja Eesti kinnisvara- ja aktsiaturu hinnataset mõjutavad tegurid ja hinnata nende mõju.

Uurimuses käsitleti varade hindamisega seonduvaid teoreetilisi ja majanduspoliitilisi aspekte, kirjeldati Eesti varaturgude hinnataseme dünaamikat ajavahemikul 1994-1999. a III kvartal ning hinnati kinnisvara- ja aktsiaturu hinnataset mõjutavate tegurite suunda ja ulatust. Samuti uuriti kinnisvara- ja tarbijahindade ning aktsia- ja tarbijahindade põhjuslikku seost.

Jõuti järeldusele, et kinnisvarahinnad sõltusid käsitletud ajavahemikul positiivselt nominaalsest SKPst ja Eesti kommertsbankade poolt erasektorile väljastatud laenudest ning aktsiahinnad positiivselt majanduskasvu ootustest ja kodumaiste kommertsbankade poolt erasektorile antud laenudest. Eelpool nimetatud seosed osutusid statistiliselt oluliseks. Tõdeti, et kinnisvara- ja tarbijahindade ning aktsia- ja tarbijahindade vahel Eestis põhjuslik seos puudub. Varade hindade järsud muutused mõjutavad eeskätt finantssektorit ja selle kaudu majandust tervikuna.

Uuring **“Palga ja tootluse seosed erinevates majandussektorites ja nende mõju inflatsioonile”** (autorid Mari Rell, Andres Vesilind) oli tingitud vajadusest hinnata Venemaa majanduskriisi mõjusid Eesti tööjõuturule. Otsiti vastust küsimusele, kuivõrd paindlikud olid palgad majanduse pöördumisel tõusufaasist langusfaasi. Samuti püüti selgitada seda, kuivõrd mõjutasid toimunud muutused palgas ja tootluses Eesti kaupade konkurentsivõimet.

Jõuti järeldusele, et väliskonkurentsile avatud erasektoris on palgad paindlikud – tootluse kasvu pidurdudes aeglustus ka palgakasv. Seevastu teenuste sektoris on palgad jäigad – majanduslanguse tingimustes palgakasv oluliselt ei pidurdunud. Ka riigisektoris ei sõltunud palgakasv majanduslikust olukorrast.

Kuna teenuste sektoris vähenes tootlus majanduslanguse tõttu suhteliselt vähe ning avatud sektoris osutusid palgad tootluse langedes elastseks, siis Venemaa majanduskriisi otsest ja olulist mõju Eesti kaupade konkurentsivõimele ei olnud võimalik määratleda.

Hindu ja konkurentsivõimet, mis on oluline ekspordi suure rolli tõttu Eesti majanduse arengus, käsitleti ka uuringus **“Ekspordihindade kujunemine”** (autorid: Martti Randveer, Mari Rell). Eesmärk oli hinnata Eesti ekspordihindu kujundavate faktorite mõju, samuti ekspordipakkumist ja -nõudlust mõjutavaid tegureid.

Empiirilise hinnangu kohaselt sõltusid ajavahemikul 1994-1998. a III kvartal ekspordikaupade hinnad positiivselt nii kodumaisest hinnatasemest kui ka peamiste väliskaubanduspartnerite nominaaltulust. Seejuures olid hinnatud majandusseosed statistiliselt olulised ning võrrandi parameetrid stabiilsed.

Ekspordinõudluse ja -pakkumise mudeli hindamisel õnnestus küll pakkumist kujundavad tegurid selgitada (nendeks osutusid ekspordihind ja väliskaubanduspartnerite nominaalsissetulek), ekspordinõudlust kujundavad tegurid osutusid aga paraku statistiliselt ebaoluliseks.

Tulenevalt sellest, et euro kasutuselevõtmine arveldusvaluutana 1999. a 1. jaanuarist avaldas tuntavat mõju eurotsooni riikide finantsturgudele, kujunes vajalikuks hinnata ka euro kasutuselevõtu esialgset mõju Eestile. Uurimuse "**Euro kasutuselevõtu mõju Eesti finantsturgudele**" (autorid Teet Rajasalu, Martti Randveer, Tiina Soosalu) eesmärk oli selgitada euro käibelevõtu peamised mõjukanalid ning hinnata nende olulisust.

Töös käsitleti eurotehingute osa Eesti maksebilansi jooksevkonto tehingutes, pankade valuutavahetust arveldusteks eurodes, euro kasutamist hoiu- ja laenulepingutes ning euro tuleku mõju tuletistehingute mahule. Samuti vaadeldi euro mõju Eesti finantsturgudele väliskapitalivoogude kaudu.

Jõuti järeldusele, et 1999. aastal jäi euro mõju Eesti finantssektorile veel suhteliselt tagasihoidlikuks. Teatud sfäärides avaldus euro kasutuselevõtt aga üsna selgelt. Nimelt hakati 1999. aastal eurot kasutama Eesti maksebilansitehingutes, mis tingis vajaduse eurot kui arveldusvaluutat osta ja müüa. Eesti kommertsbankade arveldusvaluuta ostu-müügitehingutes tõusis euro teisele kohale. Samuti suurenes 1999. aastal euro kasutamine hoiu- ja laenulepingutes. Pankade välisaktivate ja -passivate struktuuris kasvas märgatavalt ka eurodes nomineeritud nõuete ja kohustuste osakaal.

Kaks uurimust käsitles Eesti ettevõtluse rahastamist ning finantsnäitajaid. Kõnealune temaatika on oluline seepärast, et ettevõtlussektori rahastamine ja finantsseis mõjutab üha enam ka pangasektori arengutendentse, mis omakorda on Eesti Pangale otsuste tegemisel oluline.

Uurimuses "**Kapitali liikumine ja ettevõtluse rahastamine**" (autorid Teet Rajasalu, Martti Randveer, Alar Kangur) hinnati ettevõtluse rahastamist kajastava info usaldatavust ja kooskõllalisust ning analüüsiti Eesti ettevõtluse rahastamise dünaamikat ajavahemikul 1994-1998. Uurimuses kirjeldati ettevõtluse rahastamist peamiste finantsinstrumentide lõikes, tutvustati sektori nõuete ja kohustuste struktuuri tähtaja järgi ning vaadeldi ettevõtete välisrahastamise ja investeerimistegevuse vahelisi seoseid. Eraldi käsitleti väliskapitalivoogude muutlikkust.

Töös leiti, et ajavahemikul 1994-1998 moodustas ettevõtluse väline rahastamine ligi poole ettevõtlussektori kogu kapitalimahutusest. Seejuures on väline rahastamine laenude abil toimunud valdavalt kodumaise finantssektori vahendusel. Seevastu väline rahastamine ettevõtete omakapitali suurendamise kaudu on aset leidnud välissektorist kaasatud kapitaliga. Jõuti ka järeldusele, et ettevõtete sisemiste vahendite piiratuse tõttu on investeringute ja välise rahastamise vahel tugev seos ja Eesti ettevõtetesse tehtud välisinvesteringud on käsitletaval ajavahemikul olnud võrdlemisi ebastabiilsed.

Uurimuse "**Eesti ettevõtlussektori võlakoormus ja makse- ning tasuvuse näitajad**" (autor Martti Randveer) peamine eesmärk oli analüüsida ettevõtete finantsseisundit ning fikseerida võlakoormuse, maksevõime ja tasuvusega seotud probleemid. Töös võrreldi Eesti ettevõtluse finantsnäitajaid ja võlakoormust teiste riikide omaga.

Seejärel käsitleti Eesti ettevõtete võlakoormuse, makse- ja tasuvuse suhtarvude dünaamikat ajavahemikul 1996-1999. a I pa. Samuti analüüsiti finantsnäitajaid majandusharude, ettevõtete suuruse ja omandivormi järgi.

Kokkuvõttes jõuti järeldusele, et rahvusvahelises plaanis on Eesti ettevõtlussektori võlakoormus ja varade tootlikkus keskmise lähedal. Küll aga on pikaajaliste kohustuste osakaal tüüpilisest oluliselt väiksem. Uurimuses tõdeti, et vaadeldud ajavahemikul iseloomustas Eesti ettevõtteid tervikuna võlakoormuse kasv ja maksevõime väike alanemine. Tõsiseid probleeme ettevõtete tasuvuses, võlakoormuses ja maksevõimes siiski ei leitud.

STATISTIKA

Tabel 1. Eesti majandusnäitajaid aastate lõikes¹

	Mõõtühik	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
1. Sisemajanduse koguprodukt								
1.1. jooksevhindades	mln kr	21 609	29 600	40 705	52 446	64 324	73 325	
1.2. muutus püsihindades	%	...	-2,0	4,3	3,9	10,6	4,7	
2. Tööstustoodangu müük²	%	-18,7	-3,0	2,0	3,5	15,2	2,3	-3,9
3. Ehitustööd (muutus jooksevhindades)	%	...	80,3	48,8	31,7	32,0	46,3	-25,2
4. Jaekaubandusettevõtete jaemüük (1995 = 100)	%	72	88	100	106	119	126	132
5. Hinnad								
5.1. Tarbijahinnaindeks	%	89,8	47,7	29,0	23,1	11,2	8,2	3,3
5.2. Tootjahinnaindeks	%	75,2	36,3	25,6	14,8	8,8	4,2	-1,2
5.3. Ekspordihinnaindeks	%	15,2	11,4	7,5	2,1	-0,4
5.4. Eesti krooni reaalse efektiivse vahetuskursi (REER) indeks	%		10,9	18,0	9,7	3,3	10,4	7,3
6. Tööturg ja palk								
6.1. Tööhõive määr (tööjõu-uuringute andmed)	%	65,6	64,8	61,8	61,3	58,8	58,1	55,8*
6.2. Töötuse määr (tööjõu-uuringute andmed)	%	6,5	7,6	9,7	10,0	9,7	9,9	11,7*
6.3. Registreeritud töötud (keskmiselt kuus)	in	...	15 598	15 188	18 541	19 250	18 809	28 161
6.4. Keskmise brutopalk kuus	kr	1 066	1 734	2 375	2 985	3 573	4 125	4 418**
6.5. Reaalpalka kasv	%	2,3	10,1	6,2	2,1	7,6	6,7	7,0**
7. Valitsussektori eelarve								
7.1. Tulud	mln kr	20 332	25 990	27 980	27 130
7.2. Kulud	mln kr	21 344	24 580	28 219	30 670
7.3. Ülejääk/puudujääk	mln kr	-1 011	1 410	-240	-3 540
7.4. Ülejääk/puudujääk (% SKP suhtes)	%				-1,9	2,2	-0,3	-4,8**
8. Veendus								
8.1. Reisijatevedu	mln reisijat	437	297	270	265	272	254	
8.2. Kaubavedu	mln t	60	58	54	60	64	71	
9. Väliskaubandus (põhikaubandus)								
9.1. Eksport	mln kr	...	15 628	19 009	21 247	31 607	37 545	35 813
9.2. Import	mln kr	...	20 102	27 425	34 667	48 869	55 216	50 477
9.3. Saldo	mln kr	...	-4 474	-8 416	-13 420	-17 262	-17 671	-14 664
10. Maksebilanss								
10.1. Jooksevkonto saldo	mln kr	279	-2 146	-1 811	-4 807	-7 813	-6 752	-4 637
10.2. Jooksevkonto saldo suhe SKPsse	%	1,3	-7,2	-4,4	-9,2	-12,1	-9,2	-6,3
10.3. Otseinvesteeringute sissevool	mln kr	2 153	2 819	2 313	1 814	3 697	8 071	4 468
10.4. Otseinvesteeringute väljavool	mln kr	-82	-30	-29	-485	-1 913	-82	-1 108
11. Rahvusvaheline investeerimispositsioon³								
11.1. Rahvusvaheline netoinvesteerimispositsioon	mln kr	-24 547	-28 852	-42 717
11.2. Suhtena SKPsse	%					-38,2	-39,4	-58,1
11.3. Otseinvesteeringud Eestisse (% SKP suhtes)	%	25,6	33,4	51,7
11.4. Koguvälisvõlg (% SKP suhtes)	%	57,1	53,1	59,6
11.5. sh valitsussektor (% SKP suhtes)	%	4,3	4,3	5,0
12. Eesti krooni keskmine vahetuskursus Amerika dollari suhtes								
	kr	13,234	12,970	11,464	12,031	13,881	14,065	14,695
13. Aasta keskmine rahvaarv								
	tuh in	1 516,7	1 499,3	1 483,9	1 469,2	1 458,0	1 450,0	1 442,5

¹ Vastavalt täiendava informatsiooni laekumisele on korrigeeritud eelnevate perioodide andmeid.² 1993. ja 1994. a tööstustoodanguindeks.³ Aasta lõpu seisuga.

... andmed puuduvad või pole kättesaadavad.

* II kvartali näitaja

** hinnang

Tabel 4. Hinnaindeksid võrreldes eelmise perioodiga (%)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Tarbijahinnaindeks	47,7	29,0	23,1	11,2	8,2	3,3
avatud sektoris	33,8	17,4	18,6	7,8	6,0	0,3
varjatud sektoris	89,1	47,9	28,6	15,8	13,6	10,1
sh reguleeritud hinnad	98,9	49,7	26,2	14,3	13,4	10,6
mittereguleeritud hinnad	43,1	38,5	38,5	21,2	13,7	8,4
Eesti krooni reaalse efektiivse vahetuskursi (REER) indeks	10,9	18,0	9,7	3,3	10,4	7,3
sh tööstusriikide valuutade suhtes	40,2	25,3	19,4	8,0	8,3	2,2
siirdemajandusriikide valuutade suhtes	-30,6	5,1	-9,3	-6,3	17,0	18,6
sh Vene rubla suhtes	-37,0	4,1	-13,0	-5,0	29,4	34,4
Läti lati suhtes	-8,2	10,4	4,1	-6,6	3,6	-3,4
Leedu liti suhtes	-24,9	5,1	-6,1	-11,5	1,6	-1,6
Tootjahinnaindeks	36,3	25,6	14,8	8,8	4,2	-1,2
sh töötlevas tööstuses	36,9	18,9	14,7	7,4	3,0	-2,6
energeetikas ja mäetööstuses	35,5	56,6	15,8	14,6	8,0	2,4
Ekspordihinnaindeks	-	15,2	11,4	7,5	2,1	-0,4
Impordihinnaindeks	-	-	-	-	-	0,4
Ehitushinnaindeks	-	36,0	18,7	10,1	7,7	2,0

Tabel 5. Eesti maksebilanss (mln kr)¹

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Jooksevkonto	279	-2 146	-1 811	-4 807	-7 813	-6 752	-4 637
Kaubandusbilanss	-1 925	-4 616	-7 616	-12 288	-15 655	-15 718	-12 939
Kaupade eksport f.o.b	10 763	15 829	19 428	21 833	31 871	37 786	36 036
Kaupade import f.o.b	-12 688	-20 444	-27 044	-34 122	-47 526	-53 505	-48 975
Teenuste bilanss	997	1 363	4 330	6 245	8 232	8 049	8 643
Teenused: kredid	4 434	6 657	10 023	13 353	18 367	20 804	21 908
Teenused: deebet	-3 437	-5 294	-5 693	-7 108	-10 135	-12 755	-13 265
Tulude bilanss	-185	-378	28	26	-2 011	-1 164	-1 783
Tulud: kredid	356	483	728	1 353	1 594	1 872	1 970
Tulud: deebet	-541	-861	-700	-1 326	-3 605	-3 036	-3 753
Ülekannete bilanss	1 392	1 486	1 446	1 210	1 620	2 081	1 442
Valitsusülekanded	1 398	1 411	1 154	1 005	1 333	1 554	1 205
Eraülekanded	-6	75	293	205	287	527	237
Kapitali- ja finantskonto	2 909	2 221	2 836	6 396	10 953	6 870	7 115
Kapitalikonto		-8	-9	-8	-2	25	17
Finantskonto	2 909	2 230	2 845	6 404	10 955	6 845	7 098
Otseinvesteeringud	2 071	2 789	2 284	1 330	1 781	7 990	3 361
Välismaal	-82	-30	-29	-485	-1 913	-82	-1 108
Eestis	2 153	2 819	2 313	1 814	3 694	8 074	4 468
Portfelliinvesteeringud	-3	-183	-255	1 784	3 655	-23	177
Nõuded	-5	-288	-382	-628	-2 319	-128	-1 930
Kohtused	2	105	127	2 413	5 974	105	2 107
Muud investeeringud	841	-377	817	3 290	5 519	-1 122	3 560
Pikaajaline kapital	1 678	76	824	1 766	3 542	472	2 672
Rahandusinstituutsioonid	419	3	140	-180	-290	-297	508
Valitsussektor	1 014	258	704	374	-51	63	140
Pangad		94	159	808	1 631	-113	858
Muud sektorid	244	-279	-180	764	2 252	820	1 167
Lühiajaline kapital	-837	-453	-8	1 524	1 977	-1 594	888
Rahandusinstituutsioonid	253	84	-141	-41	-12	-3	-193
Valitsussektor	-221	5	-5	-40	-346	-886	-790
Pangad	-501	-893	323	1 529	2 564	681	1 335
Muud sektorid	-368	352	-184	77	-229	-1 385	536
Vead ja täpsustused	-612	320	175	-361	-369	9	-297
Üldbilanss	2 576	396	1 200	1 228	2 771	126	2 181
Reservid	-2 576	-396	-1 200	-1 228	-2 771	-126	-2 181

¹ Vastavalt täiendava informatsiooni laekumisele on korrigeeritud eelnevate perioodide andmeid.

Tabel 6. Eestisse tehtud otseinvesteeringud tegevusalati (mln kr)

	1995	1996	1997	1998	1999
Tööstus	938	496	1 238	1 545	1 139
Energeetika, gaasi- ja vesivarustus	18	-17	81	126	255
Ehitus	6	39	63	161	8
Hulgi- ja jaekaubandus	823	895	553	942	381
Veondus, laondus ja side	321	225	861	300	1 095
Rahandus	146	26	624	4 309	917
Kinnisvara-, üürimis- ja äriteenindus	53	127	168	424	336
Muud	8	24	107	268	337
Kokku	2 313	1 814	3 694	8 074	4 468

Tabel 7. Eestisse tehtud otseinvesteeringud riigiti (mln kr)

	1995	1996	1997	1998	1999
Soome	193	629	1 129	1 741	1 649
Rootsi	1 141	180	366	4 780	1 468
Ameerika Ühendriigid	201	459	139	145	376
Norra	57	76	748	232	157
Taani	80	168	213	469	291
Suurbritannia	183	42	188	387	125
Saksamaa	56	80	183	225	88
Muud riigid	402	181	729	96	314
Kokku	2 313	1 814	3 694	8 074	4 468

Tabel 8. Põhiekspordi ja -impordi maht kaubagrupiti (mln kr)

	Eksport			Import			Saldo		
	1997	1998	1999 ¹	1997	1998	1999 ¹	1997	1998	1999 ¹
Toidukaubad	5 121	4 969	3 176	6 206	6 260	5 454	-1 085	-1 292	-2 278
Mineraalsed tooted	1 393	977	880	3 857	3 198	3 029	-2 464	-2 222	-2 148
Keemiakaubad	2 674	2 760	2 390	5 980	6 382	6 438	-3 307	-3 621	-4 047
Garderoobikaubad	5 138	6 018	5 946	5 358	6 070	5 666	-220	-52	280
Puit, paber ja tooted nendest	5 222	6 424	7 065	2 301	2 729	2 642	2 921	3 695	4 423
Metallid ja metallitooted	2 160	3 022	2 719	4 137	5 114	4 134	-1 978	-2 092	-1 415
Masinaid ja seadmed	5 725	8 335	8 478	12 349	16 262	15 525	-6 624	-7 927	-7 047
Transpordivahendid	1 126	1 248	1 042	5 173	5 305	3 830	-4 047	-4 057	-2 788
Mööbel, mänguasjad, sporditarbed	1 862	2 392	2 756	1 279	1 440	1 289	584	951	1 467
Muud	1 187	1 400	1 361	2 228	2 454	2 471	-1 042	-1 054	-1 110
Kokku	31 607	37 545	35 813	48 869	55 215	50 477	-17 262	-17 670	-14 664

¹ esialgsed andmed

Tabel 9. Põhieksporti ja -impordi struktuur kaubagrupiti (%)

	Eksport			Import		
	1997	1998	1999 ¹	1997	1998	1999 ¹
Toidukaubad	16,2	13,2	8,9	12,7	11,3	10,8
Mineraalsed tooted	4,4	2,6	2,5	7,9	5,8	6,0
Keemiakaubad	8,5	7,4	6,7	12,2	11,6	12,8
Garderoobikaubad	16,3	16,0	16,6	11,0	11,0	11,2
Puit, paber ja tooted nendest	16,5	17,1	19,7	4,7	4,9	5,2
Metallid ja metallitooted	6,8	8,0	7,6	8,5	9,3	8,2
Masinad ja seadmed	18,1	22,2	23,7	25,3	29,5	30,8
Transpordivahendid	3,6	3,3	2,9	10,6	9,6	7,6
Mööbel, mänguasjad, sporditarbed	5,9	6,4	7,7	2,6	2,6	2,6
Muud	3,8	3,7	3,8	4,6	4,4	4,9
Kokku	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹ esialgsed andmed

Tabel 10. Põhieksporti ja -impordi maht riigiti (mln kr)

	Eksport			Import			Saldo		
	1997	1998	1999 ¹	1997	1998	1999 ¹	1997	1998	1999 ¹
1. Soome	5 994	8 310	8 136	18 096	20 543	18 684	-12 101	-12 233	-10 548
2. Rootsi	5 395	7 333	7 875	5 169	5 572	5 042	227	1 761	2 833
3. Saksamaa	2 124	2 344	2 968	5 099	5 751	4 775	-2 975	-3 407	-1 807
4. Läti	2 662	3 295	2 873	1 749	2 194	2 174	913	1 101	699
5. Venemaa	4 552	3 940	1 884	4 153	4 173	3 933	399	-233	-2 049
6. Taani	1 215	1 500	1 640	1 546	1 850	1 581	-331	-349	59
7. Suurbritannia	1 383	1 707	1 599	1 207	1 375	1 026	176	332	573
8. Leedu	1 449	1 544	1 174	982	1 160	1 052	468	383	122
9. Holland	1 032	823	899	1 888	1 941	1 636	-856	-1 118	-737
10. Itaalia	272	303	394	1 201	1 495	1 434	-929	-1 192	-1 040
Muud	5 529	6 446	5 846	7 782	9 162	9 139	-2 253	-2 716	-3 294
Vabatsoon ²			525						525
Kokku	31 607	37 545	35 813	48 869	55 216	50 476	-17 262	-17 641	-14 664

¹ esialgsed andmed

² Vabatsoonid loodi 1999. aastal. Olemasoleva seadusandluse järgi pole võimalik vabatsoonis olevat kaupa määratleda riikide järgi.

Tabel 11. Põhieksporti ja -impordi struktuur riigiti (%)

	Eksport			Import		
	1997	1998	1999 ¹	1997	1998	1999 ¹
1. Soome	19,0	22,1	22,7	37,0	37,2	37,0
2. Rootsi	17,1	19,5	22,0	10,6	10,1	10,0
3. Saksamaa	6,7	6,2	8,3	10,4	10,4	9,5
4. Läti	8,4	8,8	8,0	3,6	4,0	4,3
5. Venemaa	14,4	10,5	5,3	8,5	7,6	7,8
6. Taani	3,8	4,0	4,6	3,2	3,3	3,1
7. Suurbritannia	4,4	4,5	4,5	2,5	2,5	2,0
8. Leedu	4,6	4,1	3,3	2,0	2,1	2,1
9. Holland	3,3	2,2	2,5	3,9	3,5	3,2
10. Itaalia	0,9	0,8	1,1	2,5	2,7	2,8
Muud	17,5	17,2	16,3	15,9	16,6	18,1
Vabatsoon			1,5			
Kokku	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹ esialgsed andmed

Tabel 12. Panganduslik ülevaade (mln kr)¹

VARAD	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99
Välisvarad (neto)	7 114,0	7 544,0	7 170,7	5 535,2	5 513,7	8 234,5
Välisvarad	9 402,4	10 784,8	12 809,2	19 878,9	18 265,8	23 316,3
Eesti Pank	6 381,7	7 480,0	8 788,1	11 801,2	11 784,9	14 718,4
Teised rahaasutused ²	3 020,6	3 304,8	4 021,1	8 077,7	6 480,9	8 597,9
Väliskohustused	-2 288,4	-3 240,9	-5 638,5	-14 343,7	-12 752,1	-15 081,7
Eesti Pank	-1 644,5	-1 546,7	-1 434,1	-1 253,3	-889,9	-1 399,8
Teised rahaasutused	-644,0	-1 694,2	-4 204,4	-13 090,4	-11 862,2	-13 682,0
Kodumaised nõuded	3 138,9	4 424,9	10 300,6	19 184,5	23 622,3	26 082,0
Nõuded valitsusele (neto)³	-1 418,3	-2 341,4	-1 711,9	-2 761,9	-1 469,4	-635,5
Eesti Panga nõuded valitsusele	0,0	3,0	3,3	3,6	2,8	3,0
Valitsuse hoiused Eesti Pangas	-0,6	-0,3	-0,6	-355,6	-6,4	-21,6
Teiste rahaasutuste nõuded valitsusele	405,3	128,7	820,8	1 086,9	945,9	1 170,3
Valitsuse hoiused teistes rahaasutustes	-1 823,0	-2 472,8	-2 535,4	-3 496,9	-2 411,7	-1 787,2
Nõuded teistele finantsasutustele	12,2	596,4	2 026,0	4 980,2	6 325,7	6 524,4
Nõuded riiklikele ettevõtetele	360,8	317,7	417,4	320,1	225,8	372,5
Nõuded erasektorile	4 184,3	5 852,3	9 569,1	16 646,1	18 540,2	19 820,6
KOHUSTUSED						
Raha	6 319,9	8 203,4	10 756,6	13 223,3	12 750,3	16 909,7
Sularaha majanduses	3 071,3	3 803,6	4 268,5	4 588,5	4 538,6	5 711,3
Nõudmiseni hoiused	3 248,6	4 399,8	6 488,1	8 634,9	8 211,7	11 198,4
Pool-raha	1 609,2	2 141,7	3 366,6	6 286,0	8 047,5	9 008,3
Tähtajalised ja säästuhoiused	684,3	1 014,5	1 836,3	3 159,6	4 701,2	5 190,1
Välisvaluutahoiused	925,0	1 127,2	1 530,3	3 126,4	3 346,3	3 818,2
Võlakirjad	40,0	14,0	67,5	368,9	200,7	447,7
Valitsuse laenufondid	487,1	819,5	915,2	671,7	555,2	540,7
Muud näitajad (neto)	1 796,6	1 964,2	2 713,9	4 169,7	7 582,3	7 410,1

¹ Alates 1998. a detsembrist avaldatakse panganduslikku ülevaadet Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) andmeesitusstandardi (Special Data Dissemination Standard; SDDS) tingimuste kohaselt (standardi kohta vt <http://dsbb.imf.org/overview.htm>).

² Teised rahaasutused - krediidiasutused ning Eesti Panga poolt litsentseeritud laenu-hoiuühistud.

³ Valitsus - keskvalitsus, eelarvevälised fondid ja kohalikud omavalitsused.

Tabel 13. Krediidiasutuste auditeerimata koondbilanss aasta lõpu seisuga (mln kr)

	31.12.94		31.12.95		31.12.96		31.12.97		31.12.98		31.12.99	
	osa- tähtsus bilansi mahus		osa- tähtsus bilansi mahus		osa- tähtsus bilansi mahus		osa- tähtsus bilansi mahus		osa- tähtsus bilansi mahus		osa- tähtsus bilansi mahus	
VARAD												
Sularaha	649,2	6,4%	769,7	5,2%	955,6	4,4%	1 212,4	3,1%	1 065,0	2,6%	1 256,4	2,7%
Nõuded keskpangale	771,7	7,7%	759,1	5,1%	1 201,0	5,5%	2 888,7	7,5%	3 657,5	8,9%	4 853,5	10,3%
Nõuded krediidiasutustele	2 587,2	25,7%	3 684,7	24,8%	2 925,2	13,4%	3 458,2	8,9%	3 000,7	7,3%	3 295,5	7,0%
sh välisriikide krediidiasutustele	2 206,5	21,9%	2 563,4	17,3%	1 963,4	9,0%	3 135,7	8,1%	2 981,5	7,3%	3 228,9	6,9%
Nõuded klientidele	4 375,8	43,5%	6 734,9	45,3%	11 697,2	53,4%	20 263,9	52,3%	23 898,7	58,3%	26 667,4	56,7%
Nõuded valitsusele	41,7	0,4%	118,6	0,8%	170,7	0,8%	273,7	0,7%	277,4	0,7%	502,6	1,1%
sh keskvalitsusele	6,6	0,1%	1,1	0,0%	10,8	0,0%	12,4	0,0%	15,8	0,0%	145,0	0,3%
kohalikele omavalitsustele	35,1	0,3%	117,6	0,8%	159,9	0,7%	258,3	0,7%	259,2	0,6%	355,6	0,8%
Nõuded finantseerimisasutustele	3,8	0,0%	600,8	4,0%	1 766,5	8,1%	3 272,5	8,4%	4 292,5	10,5%	5 998,5	12,7%
Laenu riigi ja kohalike omavalitsuste äriühingutele	363,2	3,6%	308,9	2,1%	297,5	1,4%	296,6	0,8%	315,3	0,8%	285,1	0,6%
Laenu muudele äriühingutele	3 479,3	34,6%	4 970,0	33,5%	7 644,4	34,9%	12 240,2	31,6%	14 748,9	36,0%	14 488,7	30,8%
Laenu mittetulundusühingutele					10,7	0,0%	33,6	0,1%	33,1	0,1%	39,2	0,1%
Laenu eraisikutele	487,7	4,8%	736,6	5,0%	1 807,4	8,3%	4 147,3	10,7%	4 231,5	10,3%	5 353,3	11,4%
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-154,8	-1,5%	-165,4	-1,1%	-239,1	-1,1%	-417,6	-1,1%	-951,0	-2,3%	-827,3	-1,8%
Väärtpaberid	792,7	7,9%	1 488,5	10,0%	3 241,4	14,8%	8 110,1	20,9%	6 345,8	15,5%	7 674,6	16,3%
Võlakirjad ja fikseeritud tulumääraga väärtpaberid	643,8	6,4%	1 165,6	7,8%	2 201,5	10,1%	5 349,2	13,8%	5 009,0	12,2%	5 891,9	12,5%
Aktsiad ja osad	148,9	1,5%	322,9	2,2%	1 039,8	4,7%	2 760,9	7,1%	1 336,8	3,3%	1 782,7	3,8%
Tütarettevõtete aktsiad	44,8	0,4%	124,1	0,8%	368,0	1,7%	892,5	2,3%	970,0	2,4%	1 170,0	2,5%
Sidusettevõtete aktsiad	37,5	0,4%	60,8	0,4%	86,5	0,4%	34,7	0,1%	47,0	0,1%	31,5	0,1%
Immateriaalne põhivara	15,7	0,2%	27,3	0,2%	39,4	0,2%	29,6	0,1%	1 362,0	3,3%	1 177,4	2,5%
Materiaalne põhivara	623,7	6,2%	931,8	6,3%	1 244,9	5,7%	1 373,8	3,5%	1 214,8	3,0%	1 383,3	2,9%
Muu vara	406,2	4,0%	626,5	4,2%	836,1	3,8%	1 848,9	4,8%	1 401,3	3,4%	1 590,2	3,4%
Varad kokku	10 067,2	100,0%	14 857,1	100,0%	21 901,7	100,0%	38 767,9	100,0%	40 994,9	100,0%	47 071,0	100,0%
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL												
Võlgnevused krediidiasutustele ja keskpangale	805,3	8,0%	1 652,4	11,1%	2 643,7	12,1%	6 244,2	16,1%	5 355,3	13,1%	6 239,7	13,3%
sh välisriikide krediidiasutustele	217,6	2,2%	610,6	4,1%	1 628,0	7,4%	5 773,8	14,9%	5 328,4	13,0%	6 135,6	13,0%
Võlgnevused klientidele	6 943,7	69,0%	9 663,6	65,0%	13 975,6	63,8%	21 278,2	54,9%	21 470,4	52,4%	26 430,7	56,2%
sh nõudmiseni hoiused	5 666,4	56,3%	7 815,9	52,6%	10 339,0	47,2%	14 499,7	37,4%	12 763,1	31,1%	16 627,2	35,3%
tähtajalised ja säästuhoiused	1 276,2	12,7%	1 819,9	12,2%	3 393,5	15,5%	6 643,5	17,1%	8 577,0	20,9%	9 553,1	20,3%
Võlgnevused valitsusele	1 714,0	17,0%	2 370,8	16,0%	2 477,4	11,3%	3 437,1	8,9%	2 422,1	5,9%	1 808,9	3,8%
sh keskvalitsusele	361,3	3,6%	802,5	5,4%	991,5	4,5%	1 648,1	4,3%	862,6	2,1%	1 252,8	2,7%
kohalikele omavalitsustele	530,1	5,3%	475,9	3,2%	727,4	3,3%	956,3	2,5%	530,1	1,3%	441,8	0,9%
Võlgnevused finantseerimisasutustele	59,5	0,6%	150,2	1,0%	500,8	2,3%	606,4	1,6%	1 411,8	3,4%	1 472,9	3,1%
Võlgnevused riigi ja kohalike omavalitsuste äriühingutele	774,6	7,7%	666,1	4,5%	684,9	3,1%	701,6	1,8%	634,6	1,5%	510,6	1,1%
Võlgnevused muudele äriühingutele	2 797,6	27,8%	3 771,5	25,4%	5 441,8	24,8%	8 691,5	22,4%	8 052,9	19,6%	10 927,6	23,2%
Võlgnevused mittetulundusühingutele					147,6	0,7%	338,2	0,9%	497,7	1,2%	676,5	1,4%
Võlgnevused eraisikutele	1 598,1	15,9%	2 705,0	18,2%	4 723,0	21,6%	7 503,4	19,4%	8 451,4	20,6%	11 034,2	23,4%
Valitsuse laenufondid ja välisabifondid	519,2	5,2%	779,7	5,2%	873,3	4,0%	699,4	1,8%	554,8	1,4%	539,7	1,1%
Välja antud võlakirjad	220,0	2,2%	14,0	0,1%	295,5	1,3%	3 283,9	8,5%	3 923,2	9,6%	3 523,4	7,5%
Muud kohustused	890,1	8,8%	1 278,2	8,6%	1 700,2	7,8%	2 130,1	5,5%	1 752,1	4,3%	1 907,2	4,1%
Allutatud kohustused	40,0	0,4%	58,6	0,4%	250,6	1,1%	1 043,8	2,7%	1 157,4	2,8%	1 147,1	2,4%
Eraldised	0,8	0,0%	2,4	0,0%	81,3	0,4%	105,7	0,3%	124,0	0,3%	0,0	0,0%
Aktsiakapital	598,1	5,9%	1 051,8	7,1%	1 369,6	6,3%	2 418,8	6,2%	6 142,2	15,0%	6 277,1	13,3%
Reservid	111,6	1,1%	202,4	1,4%	308,4	1,4%	502,7	1,3%	675,8	1,6%	706,9	1,5%
Kasum/kahjum	-61,5	-0,6%	154,1	1,0%	403,4	1,8%	1 061,1	2,7%	-160,4	-0,4%	299,3	0,6%
Kohustused ja omakapital kokku	10 067,2	100,0%	14 857,1	100,0%	21 901,7	100,0%	38 767,9	100,0%	40 994,9	100,0%	47 071,0	100,0%

Tabel 14. Krediidiasutuste poolt kaasatud hoiuste jääk ja kuukäive aasta lõpu seisuga (mln kr)

	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99
Hoiuste jääk kokku	9 634,5	13 839,5	21 278,2	21 470,4	26 411,6
sh mitteresidendid	754,4	1 642,3	3 003,9	2 811,3	4 451,6
Nõudmiseni hoiused	7 814,6	10 377,8	14 499,7	12 763,1	16 627,2
sh mitteresidendid	607,4	1 265,4	2 157,8	1 482,3	2 500,0
Valitsus			1 830,3	1 365,8	978,8
Finantseerimisasutused			275,9	223,6	326,5
Äriühingud	5 901,5	7 031,2	7 367,6	6 258,4	8 445,5
Eraisikud	1 913,1	3 346,6	5 025,8	4 915,3	6 876,5
Muude hoiuste jääk kokku¹	1 819,9	3 461,7	6 778,5	8 707,3	9 784,4
sh mitteresidendid	147,0	376,9	846,1	1 329,0	1 951,6
Valitsus			1 606,8	1 056,3	830,1
Finantseerimisasutused			330,4	1 188,2	1 146,4
Äriühingud	1 031,1	2 040,5	2 025,5	2 429,1	2 973,6
Eraisikud	788,8	1 421,2	2 815,8	4 033,7	4 834,3
Muude hoiuste kuukäive kokku	564,8	3 108,5	6 463,6	17 518,2	8 640,9
sh mitteresidendid			1 052,4	2 145,6	1 288,2
Valitsus			1 780,9	3 633,8	1 121,7
Finantseerimisasutused			262,4	2 537,9	239,0
Äriühingud	427,7	2 922,9	3 769,3	10 291,0	6 351,4
Eraisikud	137,1	185,5	651,1	1 055,6	928,8
Hoiuste struktuur valuutade järgi					
Hoiuste jääk					
Nõudmiseni kroonihoiused	6 354,4	8 107,9	10 744,1	9 825,5	12 490,3
Nõudmiseni välisvaluutahoiused	1 460,2	2 270,0	3 755,6	2 937,6	4 136,9
sh DEM			861,0	764,9	652,3
EUR			45,9	53,5	240,3
USD			2 371,8	1 692,5	2 699,1
Muud kroonihoiused	1 473,7	2 746,0	4 856,1	5 572,1	5 713,4
Muud välisvaluutahoiused	346,2	715,7	1 922,4	3 135,2	4 071,0
sh DEM			425,5	1 685,3	1 620,7
EUR			24,2	77,6	191,0
USD			1 344,8	1 165,1	2 119,4
Kuukäive					
Kroonihoiused	400,8	1 125,1	3 945,5	12 375,7	4 206,5
Välisvaluutahoiused	163,9	1 983,4	2 518,2	5 142,6	4 434,5
sh DEM			588,5	2 243,9	677,9
EUR			23,6	448,5	767,4
USD			1 623,4	2 115,5	2 807,1

¹ Muud hoiused hõlmavad tähtjalisi, säästu- ja muid hoiuseid.

Alates 1. aprillist 1997 on võimalik eraldada kõiki kliendigruppe (enne jaotus: eraisikud ja juriidilised isikud), laene ja hoiuseid välisvaluutade lõikes (enne jaotus: kroon ja välisvaluuta) ning residentsust (vt tabelid 14-19).

Tabel 15. Krediitiasutuste poolt kaasatud krooni- ja välisvaluutahoiuste jääk ja kuukäive tähtajajärgi (mln kr)

	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99
Krooni- ja välisvaluutahoiuste jääk kokku	9 634,5	13 839,5	21 278,2	21 470,4	26 411,6
Nõudmiseni	7 814,6	10 377,8	14 499,7	12 763,1	16 627,2
Muud	1 819,9	3 461,7	6 778,5	8 707,3	9 784,4
Kroonihoiused kokku	7 828,1	10 853,9	15 600,2	15 397,6	18 203,7
Nõudmiseni	6 354,4	8 107,9	10 744,1	9 825,5	12 490,3
Muud	1 473,7	2 746,0	4 856,1	5 572,1	5 713,4
Nõudmiseni ja tähtajata			2,3	0,0	7,2
kuni 3 kuud	469,6	800,6	1 799,0	1 984,7	1 830,3
3 kuni 6 kuud			475,8	620,2	718,1
6 kuni 12 kuud	678,6	1 428,5	1 804,6	2 373,3	2 463,4
üle 1 aasta	325,5	516,9	774,4	593,8	694,4
Välisvaluutahoiused kokku	1 806,5	2 985,7	5 678,0	6 072,8	8 207,9
Nõudmiseni	1 460,2	2 270,0	3 755,6	2 937,6	4 136,9
Muud	346,2	715,7	1 922,4	3 135,2	4 071,0
Nõudmiseni ja tähtajata			0,4	0,0	–
kuni 3 kuud	167,8	269,9	965,2	1 358,4	1 666,6
3 kuni 6 kuud			288,8	347,4	416,9
6 kuni 12 kuud	167,5	430,8	505,1	695,1	920,1
üle 1 aasta	10,9	15,0	162,9	734,3	1 067,4
Muude krooni- ja välisvaluutahoiuste kuukäive kokku	564,8	3 108,5	6 463,6	17 518,2	8 640,9
Kroonihoiused kokku	400,8	1 125,1	3 945,5	12 375,7	4 206,5
Nõudmiseni ja tähtajata			0,1	–	1,1
kuni 3 kuud	242,1	958,5	3 512,6	12 034,7	3 763,9
3 kuni 6 kuud			94,0	69,5	145,5
6 kuni 12 kuud	134,0	141,7	263,7	216,1	241,9
üle 1 aasta	24,7	24,9	75,0	55,5	54,0
Välisvaluutahoiused kokku	163,9	1 983,4	2 518,2	5 142,6	4 434,5
Nõudmiseni ja tähtajata			313,0	–	–
kuni 3 kuud	123,7	1 888,5	2 031,8	4 428,6	4 202,8
3 kuni 6 kuud			48,3	167,0	69,3
6 kuni 12 kuud	39,4	91,3	102,5	156,2	149,4
üle 1 aasta	0,8	3,5	22,7	390,8	13,0

Tabel 16. Krediidiasutuste poolt antud laenude jääk ja kuukäive (mln kr)

	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99
Laenujääk kokku	6 733,1	11 475,8	20 263,0	23 898,3	26 660,5
sh mitteresidentidele	274,4	599,6	1 526,2	1 183,9	1 260,9
Valitsusele			273,7	277,4	502,6
Finantseerimisasutustele			3 271,5	4 292,2	5 991,6
Äriühingutele	5 996,7	9 678,5	12 536,8	15 064,0	14 773,8
Eraisikutele	736,4	1 797,3	4 180,9	4 264,6	5 392,5
Kuukäive kokku	952,7	2 350,8	1 717,1	1 595,2	3 447,9
sh mitteresidentidele			120,6	58,3	191,4
Valitsusele			17,8	32,3	144,9
Finantseerimisasutustele			534,9	391,0	1 181,8
Äriühingutele	870,9	2 173,2	1 002,4	1 057,4	1 927,2
Eraisikutele	81,9	177,6	162,0	114,4	194,0
Laenude struktuur valuutade järgi					
Laenujääk					
Kroonilaenud	5 899,0	7 789,4	8 779,7	5 705,0	6 359,1
Välisvaluutalaenud	834,1	3 686,4	11 483,3	18 193,3	20 301,5
sh DEM			9 763,2	16 360,0	15 568,1
EUR			7,0	35,6	2 291,4
USD					2 184,6
Kuukäive					
Kroonilaenud	852,6	1 151,3	863,9	393,5	614,2
Välisvaluutalaenud	100,1	1 199,6	853,2	1 201,7	2 833,7
sh DEM			708,7	1 143,7	1 230,4
EUR			–	–	1 218,5
USD			142,7	37,0	376,0

Tabel 17. *Krediidiasutuste poolt antud krooni- ja välisvaluutalaenude jääk tähtaja järgi (mln kr)*

	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99
Krooni- ja välisvaluutalaenuid kokku	6 733,1	11 475,8	20 263,0	23 898,3	26 660,5
Lühiajalised	2 194,3	2 878,3	4 689,1	3 201,0	3 829,1
Pikaajalised	4 538,8	8 597,5	15 421,4	20 697,2	22 828,8
Nõudmiseni ja tähtajata			152,5	0,0	2,6
Kroonilaenuid kokku	5 899,0	7 789,4	8 779,7	5 705,0	6 359,1
Nõudmiseni ja tähtajata			83,2	0,0	0,4
Lühiajalised	1 878,0	1 910,2	2 585,8	1 182,0	1 049,6
kuni 3 kuud	329,2	412,7	1 170,1	517,9	372,9
3 kuni 6 kuud	294,2	269,8	552,3	162,4	207,9
6 kuni 12 kuud	1 254,6	1 227,7	863,5	501,6	468,8
Pikaajalised	4 021,0	5 879,3	6 110,6	4 523,0	5 309,0
1 kuni 2 aastat			1 395,1	1 036,5	729,8
2 kuni 3 aastat	2 059,1	2 655,6	964,7	535,7	626,8
3 kuni 5 aastat	1 201,0	1 866,8	2 051,5	1 329,2	1 258,5
5 kuni 10 aastat	760,9	1 356,8	1 200,1	1 003,4	1 546,8
üle 10 aasta			499,2	618,2	1 147,1
Välisvaluutalaenuid kokku	834,1	3 686,4	11 483,3	18 193,3	20 301,5
Nõudmiseni ja tähtajata			69,2	0,0	2,2
Lühiajalised	316,3	968,1	2 103,3	2 019,1	2 779,5
sh DEM			1 454,7	1 718,6	1 803,0
EUR ¹			0,7	0,0	273,2
USD			587,6	228,1	644,3
kuni 3 kuud	52,8	261,8	381,7	373,0	742,5
3 kuni 6 kuud	47,0	252,6	506,6	410,8	1 027,8
6 kuni 12 kuud	216,5	453,7	1 215,0	1 235,2	1 009,2
Pikaajalised	517,8	2 718,2	9 310,8	16 174,2	17 519,8
sh DEM			8 283,4	14 641,5	13 762,9
EUR ¹			5,1	5,1	1 013,1
USD			778,1	1 254,7	1 540,3
1 kuni 2 aastat			1 667,7	2 614,3	2 459,4
2 kuni 3 aastat	205,9	764,5	1 167,4	2 128,2	1 658,8
3 kuni 5 aastat	161,7	706,9	2 181,3	4 040,5	4 593,1
5 kuni 10 aastat	150,1	1 246,9	3 246,6	5 484,0	5 960,7
üle 10 aasta			1 047,8	1 907,3	2 847,8

¹ kuni 1998. a lõpuni XEU, alates 1999. aastast EUR.

Tabel 18. Tähtajaliste krooni- ja välisvaluutahooste kaalutud keskmine aastaintress

	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99
Kroonihoiused kokku	7,21%	5,30%	12,17%	8,05%	3,25%
kuni 3 kuud	5,94%	4,71%	12,19%	7,94%	2,95%
3 kuni 6 kuud			11,87%	10,66%	4,36%
6 kuud kuni 1 aasta	9,22%	8,36%	12,43%	12,93%	6,12%
üle 1 aasta	8,73%	10,46%	10,78%	8,93%	8,88%
DEM			4,63%	4,69%	2,93%
kuni 3 kuud			4,37%	4,01%	2,89%
3 kuni 6 kuud			6,76%	6,71%	3,28%
6 kuud kuni 1 aasta			7,71%	8,10%	3,82%
üle 1 aasta			7,66%	5,83%	4,01%
EUR			4,08%	3,57%	3,03%
kuni 3 kuud			4,08%	3,57%	3,02%
3 kuni 6 kuud			–	4,20%	3,30%
6 kuud kuni 1 aasta			–	4,19%	3,51%
üle 1 aasta			–	–	3,77%
USD			5,84%	4,75%	5,11%
kuni 3 kuud			5,64%	4,71%	5,12%
3 kuni 6 kuud			6,82%	5,23%	5,52%
6 kuud kuni 1 aasta			8,13%	6,08%	4,83%
üle 1 aasta			9,94%	8,32%	6,33%

Tabel 19. Krediidiasutuste poolt kuu jooksul antud krooni- ja välisvaluutalaenude kaalutud keskmine aastaintress tähtaja järgi

	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99
Kroonilaenud kokku	15,92%	13,76%	18,37%	16,54%	8,62%
Lühiajalised	15,95%	13,67%	19,96%	16,67%	8,70%
kuni 3 kuud	15,50%	13,55%	20,75%	15,87%	8,24%
3 kuni 6 kuud	16,30%	13,80%	13,97%	17,62%	9,55%
6 kuud kuni 1 aasta	16,12%	13,75%	15,12%	17,07%	10,23%
Pikaajalised	15,84%	13,88%	11,18%	16,30%	8,56%
1 kuni 5 aastat	16,10%	15,88%	11,96%	16,55%	7,89%
5 kuni 10 aastat	12,99%	11,12%	10,94%	14,73%	9,02%
üle 10 aasta			7,37%	14,51%	10,60%
DEM			11,19%	11,05%	9,02%
Lühiajalised			10,24%	14,06%	9,84%
Pikaajalised			12,13%	10,53%	8,69%
EUR			–	–	7,08%
Lühiajalised			–	–	4,61%
Pikaajalised			–	–	7,86%
USD			11,67%	12,78%	10,06%
Lühiajalised			12,81%	12,50%	10,32%
Pikaajalised			9,49%	21,20%	9,13%

Tabel 20. Pankadevaheline houseintress TALIBID ja laenuintress TALIBOR (aasta ja kuu aritmeetilised keskmised)¹

	TALIBID						TALIBOR							
	1 nädal	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	12 kuud	1 nädal	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	12 kuud
1996	3,70%	4,83%		7,07%				4,62%	5,79%		8,05%			
1997	5,29%	6,44%		7,67%				6,29%	7,44%		8,67%			
1998	7,82%	11,32%		12,48%	16,12%			8,82%	12,69%		13,88%	18,18%		
01.99		14,52%		15,26%	15,71%				16,40%		17,13%	17,58%		
02.99		9,35%		10,61%	11,63%				10,91%		12,16%	13,19%		
03.99		6,35%	6,98%	7,48%	8,36%	8,88%	9,46%		7,70%	8,33%	8,83%	9,71%	10,24%	10,85%
04.99		4,56%	5,43%	6,01%	6,97%	7,49%	8,19%		5,69%	6,58%	7,15%	8,13%	8,66%	9,40%
05.99		4,46%	5,28%	5,76%	6,83%	7,31%	7,88%		5,49%	6,33%	6,81%	7,98%	8,48%	9,05%
06.99		4,27%	5,02%	5,52%	6,34%	6,97%	7,43%		5,27%	6,09%	6,64%	7,51%	8,13%	8,59%
07.99		4,27%	4,76%	5,43%	6,20%	6,75%	7,17%		5,27%	5,77%	6,60%	7,37%	7,92%	8,33%
08.99		4,34%	4,79%	5,30%	6,08%	6,50%	6,87%		5,39%	5,84%	6,42%	7,22%	7,67%	8,04%
09.99		3,97%	4,45%	4,93%	5,63%	5,94%	6,22%		4,97%	5,48%	5,97%	6,71%	8,48%	7,38%
10.99		3,80%	4,36%	4,81%	5,53%	5,79%	6,11%		4,80%	5,41%	5,91%	6,62%	8,13%	7,25%
11.99		3,24%	3,76%	4,21%	5,02%	5,29%	5,57%		4,24%	4,78%	5,24%	6,09%	6,44%	6,65%
12.99		3,35%	3,70%	4,09%	4,88%	5,13%	5,38%		4,32%	4,70%	5,09%	5,88%	6,22%	6,47%

¹ 1999. a jaanuari lõpuni avaldas Eesti Pank kõik kord nädalaks fikseeritud intressimäärad. Et alates 8. veebruarist 1999 toimub TALIBIDI/TALIBORI fikseerimine igal tööpäeval, pole kõigi päevamäärade avaldamine statistika koondandmestus tehniliselt otstarbekas. Noteerivad pangad on Hansapank, Eesti Ühispank, Optiva Pank, Merita Bank Plc ja Svenska Handelsbanken.

Tabel 21. Rahapakkumine (mln kr)

	31.12.93	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.03.99	30.06.99	30.09.99	31.12.99
M0	3 859,4	4 314,1	5 094,4	6 194,8	8 477,5	9 048,5	7 756,4	9 290,9	9 698,4	11 503,1
Ringlusse lastud sularaha	2 730,2	3 512,3	4 337,1	4 986,8	5 438,5	5 390,7	5 233,3	5 927,7	5 856,0	6 648,8
Sularaha ringluses	2 380,9	3 071,3	3 803,6	4 268,5	4 588,5	4 538,6	4 495,3	4 901,5	5 084,3	5 711,3
Kommertsbankade ja hoiu-laenuühistute kassajääk	349,3	441,0	533,5	718,3	850,1	852,1	738,0	1 026,2	771,7	937,5
Ringlusse lastud kontoraha	1 129,2	801,7	757,3	1 208,1	3 038,9	3 657,8	2 523,2	3 363,2	3 842,4	4 854,4
M1	6 119,8	7 857,1	10 162,0	12 358,0	15 339,7	14 370,5	14 336,9	16 754,3	17 056,9	18 209,9
Sularaha ringluses	2 380,9	3 071,3	3 803,6	4 268,5	4 588,5	4 538,6	4 495,3	4 901,5	5 084,3	5 711,3
Nõudmiseni kroonihoiused	3 738,9	4 785,8	6 358,3	8 089,5	10 751,2	9 831,9	9 841,6	11 852,8	11 972,7	12 498,6
sh mitteresidendid	74,5	118,9	135,7	270,2	488,1	378,5	328,2	387,4	382,6	433,2
valitsus	818,8	1 415,2	1 822,9	1 332,9	1 680,6	1 245,6	745,2	984,4	948,8	890,7
M2	7 149,1	10 018,6	13 471,9	18 271,8	25 997,1	26 016,8	27 299,7	29 493,2	30 117,4	32 152,2
M1	6 119,8	7 857,1	10 162,0	12 358,0	15 339,7	14 370,5	14 336,9	16 754,3	17 056,9	18 209,9
Tähtajalised ja säästuhoiused kroonides	679,4	990,4	1 487,5	2 857,4	4 872,3	5 573,5	6 112,2	5 468,2	5 774,5	5 715,3
sh mitteresidendid	13,4	12,8	33,1	75,0	195,2	152,9	178,1	173,2	184,2	138,1
valitsus	94,0	292,3	439,9	946,1	1 517,5	719,5	1 408,2	594,3	569,8	387,1
Välisvaluutahoiused	349,9	1 171,2	1 822,4	3 056,5	5 785,1	6 072,8	6 850,6	7 270,6	7 286,0	8 227,0
sh mitteresidendid	66,4	239,0	587,1	1 342,2	2 427,9	2 279,9	2 415,3	2 652,6	3 035,1	3 899,4
valitsus	3,9	6,6	108,0	183,9	230,7	446,6	703,3	670,3	606,9	509,4